

Zaak C-352/23 [Changu]¹

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

7 juni 2023

Verwijzende rechter:

Administrativen sad Sofia-grad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

29 mei 2023

Verzoekende partij in het hoofdgeding:

LF

Verwerende partij in het hoofdgeding:

Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Beroep van een onderdaan van een derde land tegen de beslissing houdende afwijzing van zijn verzoek om internationale bescherming en weigering van de toekenning van de vluchtelingenstatus en de humanitaire status (subsidiare bescherming).

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Het verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend krachtens artikel 267, lid 2, VWEU en betreft de uitlegging van overweging 15 en de artikelen 2, onder h), en 3 van richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, en de inhoud van de verleende bescherming (hierna: „richtlijn 2011/95”), de

¹ Deze zaak wordt aangeduid met een fictieve naam die niet overeenstemt met de echte naam van een van de partijen in het geding.

uitlegging van overweging 12 en artikel 14, lid 2, van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (hierna: „richtlijn 2008/115”) en de uitlegging van de artikelen 1, 4 en 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”). In het verzoek om een prejudiciële beslissing wordt de vraag aan de orde gesteld of een Bulgaarse wettelijke regeling, die voorziet in de mogelijkheid om aan een onderdaan van een derde land de humanitaire status (die in het Bulgaarse recht overeenkomt met subsidiaire bescherming in de zin van richtlijn 2011/95) niet toe te kennen op grond van het feit dat hij is blootgesteld aan een reëel risico op ernstige schade, maar om „andere humanitaire redenen”, verenigbaar is met voornoemde Unierechtelijke bepalingen. In het bijzonder wenst de verwijzende rechter te vernemen of de aanzienlijke duur van het verblijf van de vreemdeling in Bulgarije gedurende ongeveer 27 jaar een „humanitaire reden” vormt die de toekenning van de humanitaire status (subsidiaire bescherming) rechtvaardigt, in aanmerking nemend dat hij illegaal in Bulgarije verblijft, dat hem geen identiteitsdocumenten zijn verstrekt en dat hij gedurende het grootste deel van zijn verblijf niet over voldoende middelen heeft beschikt om in zijn meest elementaire behoeften - voeding, persoonlijke hygiëne en onderdak - te voorzien. In dit verband rijst ook de vraag of het feit dat de nationale autoriteiten verzuimd hebben om de status van de vreemdeling op het grondgebied van Bulgarije gedurende deze lange periode overeenkomstig het toepasselijke nationale recht te regelen, in strijd is met de genoemde bepalingen van het Handvest.

Prejudiciële vragen

1. Dienen overweging 15 alsook artikel 2, onder h), en artikel 3 van richtlijn 2011/95 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming aldus te worden uitgelegd dat zij een lidstaat toestaan om een nationale regeling voor de verlening van internationale bescherming uit mededogen of op humanitaire gronden in te voeren die overeenkomstig overweging 15 en artikel 2, onder h), van richtlijn 2011/95 (andere vorm van bescherming) niet beantwoordt aan de logica en de geest van die richtlijn, of moet ook in een dergelijk geval de door het nationale recht geboden mogelijkheid om bescherming op „humanitaire gronden” te verlenen overeenkomstig artikel 3 van richtlijn 2011/95 stroken met de normen inzake internationale bescherming?

2. Zijn de lidstaten op grond van overweging 12 en artikel 14, lid 2, van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied

verblijven, gelezen in samenhang met de artikelen 1 en 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, verplicht om derdelanders een schriftelijke bevestiging te verstrekken dat zij illegaal op hun grondgebied verblijven, maar nog niet kunnen worden teruggezonden?

3. Verzetten overweging 15 alsook artikel 2, onder h), en artikel 3 van richtlijn 2011/95 zich ertegen dat bij een nationaal juridisch kader waarvan de enige bepaling die de status van een derdelander op „humanitaire gronden” regelt, vervat is in artikel 9, lid 8, van de Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (asiel- en vluchtelingenwet; hierna: „ZUB”), die nationale bepaling wordt uitgelegd op een wijze die niet beantwoordt aan de geest en de gronden van richtlijn 2011/95?

4. Vereisen de artikelen 1, 4 en 7 van het Handvest dat voor de toepassing van richtlijn 2011/95 wordt onderzocht of het langdurige onregelmatige verblijf in een lidstaat van een derdelander op zichzelf een reden vormt om hem internationale bescherming te verlenen op grond van „dwingende humanitaire overwegingen”?

5. Staat de positieve verplichting van de lidstaten om de eerbiediging van de artikelen 1 en 4 van het Handvest te waarborgen een ruime uitlegging van de nationale maatregel overeenkomstig artikel 9, lid 8, ZUB toe die verder gaat dan de logica en de normen van de internationale bescherming op grond van richtlijn 2011/95, en vereist die verplichting dat aan die bepaling een uitlegging wordt gegeven die uitsluitend ziet op de eerbiediging van de absolute grondrechten van de artikelen 1 en 4 van het Handvest?

6. Kan de niet-verlening van bescherming op grond van artikel 9, lid 8, ZUB aan een derdelander die in dezelfde situatie als verzoeker verkeert, ertoe leiden dat de betrokken lidstaat de verplichtingen niet nakomt die krachtens de artikelen 1, 4 en 7 van het Handvest op hem rusten?

Internationale bepalingen

Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, aangenomen op 28 juli 1951 in Genève door de Conferentie van Gevolmachtigden van de Verenigde Naties over de status van vluchtelingen en staatlozen (hierna: „Verdrag van Genève”)

Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: „EVRM”): artikelen 1, 3 en 8, lid 1

Bepalingen en rechtspraak van de Europese Unie

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: artikelen 1, 4 en 7, alsmede artikel 19, lid 2

Richtlijn 2011/95: overweging 15, artikel 2, onder h), en artikel 3

Richtlijn 2008/115: overweging 12, artikelen 6, lid 4, 8 en 14

De verwijzende rechter verwijst met betrekking tot het volgende naar rechtspraak van het Hof: het begrip „dwingende humanitaire overwegingen” – arrest van 18 december 2014, *M’Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452, punten 39 en 40); de termijn voor de verwijdering van een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land – arrest van 20 oktober 2022, *Centre public d’action sociale de Liège* (intrekking of schorsing van een terugkeerbesluit) (C-825/21, EU:C:2022:810, punt 50); de ontoelaatbaarheid van het bestaan van een intermediaire status van onderdanen van derde landen – arrest van 3 juni 2021, *Westerwaldkreis* (C-546/19, EU:C:2021:432); de onverschilligheid van de autoriteiten van een lidstaat die tot gevolg heeft dat de betrokkene in een toestand van achterstelling wordt gebracht die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid – arrest van 19 maart 2019, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, punt 92).

Bepalingen van nationaal recht

Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (asiel- en vluchtelingenwet; hierna: „ZUB”): artikelen 1, 8, lid 1, 9, leden 1 en 8, 29, 40, leden 1 en 3, en 76 a en b

Zakon za chuzhdentsite v Republika Bulgaria (vreemdelingenwet van de Republiek Bulgarije; hierna: „ZChRB”): artikelen 9e, 9h, leden 1 en 4, 10, lid 2, 14, leden 1 en 5, eerste alinea, 22, lid 1, 27, 28 en 44b, [§ 1] punt 16 van de Dopolnitelni razporedbi (aanvullende bepalingen) bij die wet

Pravilnik za prilozhenie na Zakona za chuzhdentsite v Republika Bulgaria (uitvoeringsverordening bij de ZChRB): artikelen 3 en 11

Zakon za bulgarskite lichni dokumenti (wet inzake de Bulgaarse identiteitsdocumenten): artikelen 14, lid 1, 55, leden 1 en 3, en 57

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Verzoeker, een Tanzaniaans staatsburger, heeft zijn land van herkomst illegaal verlaten en is in 1996 Bulgarije binnengekomen. Sindsdien heeft verzoeker verschillende pogingen ondernomen om zijn status in Bulgarije te regelen door in totaal elf verzoeken om internationale bescherming in te dienen, achtereenvolgens in 1997, 2004, 2006, 2007, 2008, 2009 (twee verzoeken), 2012, 2014, 2017 en 2021. Zijn verzoeken werden voornamelijk afgewezen omdat er geen gronden waren voor toekenning van de vluchtelingenstatus of de humanitaire status (subsidiare bescherming).
- 2 Aangezien verzoeker geen identiteitspapieren heeft, kan hij werken noch in zijn voedsel en onderdak voorzien. Hij is verschillende keren definitief veroordeeld voor het verwerven en in bezit hebben van verdovende middelen. Verzoeker stelt dat hij verschillende keren door de politie is gearresteerd en drie jaar in de gevangenis heeft doorgebracht en enige tijd in een gesloten opvangcentrum voor asielzoekers van de Darzhavna agentsia za bezhantsite (nationale

vluchtelingeninstantie; hierna: „DAB”). Aan verzoeker zijn verschillende bestuurlijke dwangmaatregelen op grond van de ZChRB opgelegd met het oog op zijn verwijdering en terugkeer naar zijn land van herkomst. Geen van deze maatregelen is ten uitvoer gelegd.

- 3 De procedure voor de verwijzende rechter is ingeleid naar aanleiding van het elfde verzoek om internationale bescherming dat verzoeker op 13 april 2021 heeft ingediend. Hierin voert verzoeker aan dat er geen Tanzaniaanse ambassade in Bulgarije is, dat hij zich om een Tanzaniaans paspoort te verkrijgen naar de dichtstbijzijnde ambassade van dat land zou moeten begeven die zich in Berlijn bevindt, dat hij niet over de middelen beschikt om daarheen te reizen en dat een dergelijke lange reis zijn leven in gevaar zou brengen vanwege zijn verslechterde gezondheidstoestand. Verzoeker verklaart dat hij in zijn land van herkomst geen behandeling kan ondergaan omdat hij daar geen toegang heeft tot medische zorg. Tevens voert verzoeker aan dat hij de helft van zijn bewuste leven in Bulgarije heeft doorgebracht, dat hij in de Bulgaarse samenleving is geïntegreerd en dat hij de Bulgaarse taal machtig is.
- 4 Bij beslissing van 29 april 2021 heeft de bevoegde autoriteit van het DAB het verzoek niet-ontvankelijk verklaard. Zij is van opvatting dat de bepalingen van de ZUB in casu niet van toepassing zijn en dat verzoeker volgens de procedure van de ZChRB door de Direksia „Migratsia” kam Ministerstvo na vatreshnite raboti (directoraat migratie van het ministerie van Binnenlandse Zaken) of door de Internationale Organisatie voor Migratie moet worden teruggestuurd naar zijn land van herkomst.
- 5 Die beslissing is door de Administrativen sad Sad Sofia-grad (bestuursrechter in eerste aanleg Sofia) bij vonnis van 25 november 2021 vernietigd. Volgens die rechter is op verzoeker het beginsel van non-refoulement van toepassing gezien zijn stelling dat lange reizen zijn leven op grond van zijn verslechterde gezondheidstoestand rechtstreeks in gevaar zouden brengen. De schending van dit beginsel vormt een grond voor de toekenning van de humanitaire status en impliceert dat het verzoek om bescherming ontvankelijk is.
- 6 In het kader van de daaropvolgende administratieve procedure heeft verweerder, de Zamestnik-predsedatel na DAB (adjunct-directeur van de DAB), op 10 augustus 2022 de voor de verwijzende rechter aangevochten beslissing gegeven. Hij weigert verzoeker de vluchtelingenstatus en de humanitaire status toe te kennen op grond van het feit dat de betrokkene niet het bestaan van een gegronde vrees voor vervolging of een reëel risico op het lijden van ernstige schade heeft aangetoond. Hij is van mening dat de persoonlijke redenen die verzoeker heeft aangevoerd met betrekking tot zijn integratie in de Bulgaarse samenleving, geen grond vormen voor toekenning van de humanitaire status en dat de gestelde integratie van verzoeker wordt weerlegd door het feit dat hij meerder malen definitief is veroordeeld.

Wezenlijke argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 7 Verzoeker betoogt dat de ZChRB niet op hem van toepassing is en dat zijn status alleen kan worden geregeld op grond van artikel 9, lid 8, ZUB, uit hoofde waarvan „de humanitaire status ook op andere humanitaire gronden kan worden toegekend”. Hij woont al bijna 27 jaar in Bulgarije en heeft recht op eerbiediging van zijn privéleven, zijn menselijke waardigheid en de in het Handvest verankerde grondrechten. Het rechtvacuüm waarin hij zich bevindt, vormt een onmenselijke en vernederende behandeling die in strijd is met artikel 3 EVRM.
- 8 Verweerder stelt dat het verzoek moet worden afgewezen omdat er geen omstandigheden zijn die de verlening van de vluchtelingenstatus op grond van artikel 8, lid 1, ZUB rechtvaardigen – in zijn ogen is er geen sprake van een „gegronde vrees voor vervolging op grond van ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een sociale groep” – en evenmin redenen zijn aangetoond voor de verlening van de humanitaire status (subsidiare bescherming) op grond van artikel 9, lid 1, ZUB – in zijn ogen is er geen sprake van een „reëel risico op ernstige schade, zoals de doodstraf of executie, of foltering, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing, of een ernstige bedreiging [...] voor de menselijke waardigheid”. Volgens verweerder moet de rechtspositie van verzoeker overeenkomstig de ZChRB worden geregeld.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 9 In de visie van de verwijzende rechter volgt uit de feiten van de zaak in wezen niet dat er met betrekking tot verzoeker sprake is van een „gegronde vrees voor vervolging”, noch van een „reëel risico op het lijden van ernstige schade”. De vraag welke maatregelen de bevoegde nationale autoriteiten ten opzichte van verzoeker moeten nemen, houdt namelijk geen verband met het risico van vervolging of het lijden van schade in geval van een eventuele terugkeer van verzoeker naar zijn land van herkomst, maar met zijn specifieke situatie in Bulgarije.
- 10 Aangaande de eventuele afgifte van een verblijfsvergunning om humanitaire redenen verduidelijkt de verwijzende rechter dat het nationale recht, in het bijzonder de ZChRB, niet in een dergelijke mogelijkheid voorziet, alhoewel de lidstaten volgens artikel 6, lid 4, van richtlijn 2008/115 „te allen tijde in schrijnende gevallen, om humanitaire of om andere redenen [kunnen] beslissen een onderdaan van een derde land die illegaal op hun grondgebied verblijft een zelfstandige verblijfsvergunning of een andere vorm van toestemming tot verblijf te geven”. De verwijzende rechter is evenwel van oordeel dat de lidstaten uit hoofde van het Unierecht niet verplicht zijn om een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land uitsluitend om humanitaire redenen een verblijfsrecht te verlenen. Het staat veeleer aan de lidstaten om te beoordelen of zij een dergelijke mogelijkheid al dan niet willen invoeren.

- 11 Nadat verzoeker geruime tijd verzoeken om internationale bescherming heeft ingediend teneinde asiel of de humanitaire status (subsidiare bescherming) te verkrijgen, vordert hij in de procedure voor de verwijzende rechter verlening van de humanitaire status op grond van artikel 9, lid 8, ZUB om humanitaire redenen die verband houden met het feit dat hij lange tijd in Bulgarije heeft verbleven zonder in het bezit te zijn van identiteitsdocumenten en, gedurende een groot deel van die tijd, zonder over de middelen voor voedsel en onderdak te beschikken. De verwijzende rechter is van oordeel dat, gelet op de situatie waarin verzoeker zich bevindt, de enige manier om zijn status naar Bulgaars recht te regelen erin bestaat voormeld artikel 9, lid 8, ZUB toe te passen en verzoeker op humanitaire gronden de humanitaire status (subsidiare bescherming) toe te kennen.
- 12 De verwijzende rechter is er echter niet zeker van of artikel 9, lid 8, ZUB verenigbaar is met richtlijn 2011/95, in het bijzonder met overweging 15 en de artikelen 2, sub h), en 3 ervan. Volgens overweging 15 van richtlijn 2011/95 vallen „[o]nderdanen van derde landen of staatlozen die op het grondgebied van de lidstaten mogen blijven om redenen die geen verband houden met een behoefte aan internationale bescherming, maar, op discretionaire basis, uit mededogen of op humanitaire gronden, [...] niet onder deze richtlijn”. Volgens de verwijzende rechter vloeit uit de definitie van het begrip „verzoek om internationale bescherming” in artikel 2, onder h), van die richtlijn voort dat het Unierecht voorziet in de mogelijkheid dat een onderdaan van een derde land „uitdrukkelijk verzoekt om een andere, niet onder deze richtlijn vallende vorm van bescherming waarom afzonderlijk kan worden verzocht”.
- 13 Tegelijkertijd bepaalt artikel 3 van richtlijn 2011/95 dat „[d]e lidstaten [...] ter bepaling van wie als vluchteling of als voor subsidiare bescherming in aanmerking komend persoon wordt erkend en ter bepaling van de inhoud van de internationale bescherming, gunstiger normen [kunnen] vaststellen of handhaven indien die met deze richtlijn verenigbaar zijn”.
- 14 Tegen die achtergrond rijst in de visie van de verwijzende rechter de vraag of de vermelde bepalingen van richtlijn 2011/95 ruimte bieden voor een nationale regeling die voorziet in de mogelijkheid om internationale bescherming te verlenen „uit mededogen of op humanitaire gronden” (overweging 15 van de richtlijn) en niet op de in die richtlijn genoemde gronden, of omgekeerd, of een dergelijke verlening van bescherming op grond van artikel 3 van richtlijn 2011/95 met die richtlijn verenigbaar moet zijn.
- 15 De verwijzende rechter attendeert erop dat volgens de rechtspraak van de Varhoven administrativen sad (hoogste bestuursrechter van Bulgarije; hierna: „VAS”) het in artikel 9, lid 8, ZUB gebezigde begrip „andere humanitaire redenen” doelt op gevallen die afwijken van die welke in lid 1 van die bepaling worden genoemd en waarin er een even groot reëel risico bestaat dat de integriteit van de vreemdeling bij terugkeer naar zijn land van herkomst ernstig wordt geschaad.

- 16 In zijn rechtspraak gaat het VAS ervan uit dat artikel 9, lid 8, ZUB bijzondere bescherming verleent die enkel van toepassing is in uitzonderlijke gevallen die verband houden met de situatie van de vreemdeling in zijn land van herkomst. Economische, sociale of familiale redenen die uitsluitend afhangen van de wil van de persoon die om bescherming verzoekt, zijn in dat verband niet relevant. In een aantal beslissingen heeft het VAS de toekenning van de humanitaire status op grond van artikel 9, lid 8, ZUB gehandhaafd in gevallen waarin deze bepaling werd toegepast om specifieke redenen, zoals de bescherming van het welzijn van minderjarige kinderen of de eenheid van het gezin, bescherming tegen huiselijk geweld, een humanitaire crisis in het land van herkomst, enz.
- 17 De buitensporig lange duur van het illegale verblijf van de vreemdeling in Bulgarije in een situatie als die van het hoofdgeding, vormt volgens de nationale rechtspraak geen grond voor verlening van de vluchtelingenstatus en de humanitaire status (subsidiare bescherming).
- 18 In de visie van de verwijzende rechter rijst echter de vraag of de vermelde lange duur van het verblijf van de vreemdeling zonder identiteitsdocumenten en zonder de middelen voor voedsel en onderdak op zich een reden vormt voor het verlenen van internationale bescherming op grond van „dwingende humanitaire overwegingen” in de zin van punt 39 van het arrest van het Hof van 18 december 2014, M'Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452). In de voornoemde passage van het arrest stelt het Hof dat „uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens [...] volgt dat [...] het besluit om een vreemdeling die aan een ernstige fysieke of psychische ziekte lijdt, te verwijderen naar een land dat over minder geschikte middelen beschikt om die ziekte te behandelen dan die waarover die lidstaat beschikt, in zeer uitzonderlijke omstandigheden, een bezwaar kan opleveren vanuit het oogpunt van artikel 3 EVRM, wanneer dwingende humanitaire overwegingen zich tegen die verwijdering verzetten (zie met name EHRM, arrest van 27 mei 2008, N./Verenigd Koninkrijk, § 42)”. In punt 40 van dat arrest oordeelt het Hof echter dat het feit dat de vreemdeling in een dergelijk geval niet kan worden uitgezet naar een land waar geen passende behandeling beschikbaar is „niet [betekent] dat hij op grond van de subsidiare bescherming [...] tot verblijf in die lidstaat moet worden gemachtigd”.
- 19 De verwijzende rechter is van oordeel dat verzoekers verslechterde gezondheidstoestand in het licht van het beginsel van non-refoulement dat is neergelegd in artikel 33 van het Verdrag van Genève en in artikel 19, lid 2, van het Handvest, moet worden onderzocht en dat een eventuele schending van voornoemd beginsel een bezwaar kan opleveren vanuit het oogpunt van artikel 3 EVRM en artikel 4 van het Handvest, die een onmenselijke en vernederende behandeling verbieden.
- 20 Hij haalt in dit verband punt 57 van het arrest van 3 juni 2021, Westerwaldkreis (C-546/19, EU:C:2021:432), aan, waarin het Hof heeft vastgesteld dat „[het] in strijd [zou] zijn met zowel het doel van richtlijn 2008/115 [...] als de bewoordingen van artikel 6 van deze richtlijn om het bestaan van een

intermediaire status te dulden van onderdanen van derde landen die zich zonder verblijfsrecht of verblijfstitel op het grondgebied van een lidstaat bevinden [...] maar ten aanzien van wie geen geldig terugkeerbesluit meer bestaat”.

- 21 Bovendien verwijst de verwijzende rechter naar punt 50 van het arrest van het Hof van 20 oktober 2022, Centre public d’action sociale de Liège (intrekking of schorsing van een terugkeerbesluit) (C-825/21, EU:C:2022:810), waarin het heeft vastgesteld „dat aan de bij artikel 8 van [richtlijn 2008/115] aan de lidstaten opgelegde verplichting om in de in lid 1 van dat artikel bedoelde gevallen de verwijdering [van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen] uit te voeren, zo spoedig mogelijk moet worden voldaan (zie in die zin arrest van 6 december 2011, Achughbadian, C- 329/11, EU:C:2011:807, punt 45)”. Aan dit vereiste is niet voldaan met betrekking tot verzoeker, die sinds zijn binnenkomst op het grondgebied van Bulgarije in 1996 tot op heden in dat land heeft verbleven, ondanks het feit dat aan hem verschillende bestuurlijke dwangmaatregelen zijn opgelegd met het oog op zijn terugkeer naar zijn land van herkomst.
- 22 Relevant acht de verwijzende rechter ook het arrest van 19 maart 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218), waarin het Hof in punt 92 ingaat op het geval dat „de onverschilligheid van de autoriteiten van een lidstaat tot gevolg zou hebben dat een persoon die volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten zijn wil en eigen keuzes om terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die hem niet in staat stelt om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften, zoals eten, een bad nemen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor zijn fysieke of mentale gezondheid, of hem in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid (zie in die zin EHRM, 21 januari 2011, M.S.S. tegen België en Griekenland, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, §§ 252- 263)”.
- 23 In deze context rijst volgens de verwijzende rechter de vraag of het feit dat de nationale autoriteiten gedurende lange tijd hebben stilgezeten of blijk hebben gegeven van onverschilligheid waar het erom ging de status van een onderdaan van een derde land op het grondgebied van Bulgarije overeenkomstig het toepasselijke nationale recht te regelen, een schending oplevert van de artikelen 1, 4 en 7 van het Handvest en de artikelen 3 en 8 EVRM.
- 24 De verwijzende rechter is van opvatting dat de situatie waarin verzoeker zich bevindt, een schending vormt van zijn grondrechten in de zin van de artikelen 1, 4 en 7 van het Handvest, aangezien hij onmenselijk en vernederend wordt behandeld, zijn menselijke waardigheid wordt aangetast en zijn privéleven niet wordt geëerbiedigd. Op grond van voornoemde bepalingen kan in een geval als dat van het hoofdgeding de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land, wiens uitzetting in feite is opgeschort voor de behandeling van zijn beroep, niet de mogelijkheid worden ontnomen om te beschikken over zijn meest elementaire behoeften, te weten voeding, persoonlijke hygiëne en onderdak.

- 25 De verwijzende rechter pleit derhalve in het onderhavige geval voor een ruime uitlegging van artikel 9, lid 8, ZUB in die zin dat die bepaling niet wordt toegepast op basis van de in richtlijn 2011/95 voorziene gronden voor de toekenning van subsidiaire bescherming, maar in het licht van de in het Handvest verankerde grondrechten.
- 26 De verwijzende rechter betoogt dat het nationale recht geen bepaling kent uit hoofde waarvan een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land recht heeft op een schriftelijke bevestiging van zijn situatie overeenkomstig artikel 14, lid 2, juncto overweging 12 van richtlijn 2008/115. In de situatie die ten grondslag ligt aan het hoofdgeding wordt verzoekers onregelde status „gedoogd” door de overheid, voor zover deze heeft toegestaan dat verzoeker gedurende lange tijd illegaal op het grondgebied van Bulgarije verbleef zonder hem een schriftelijke bevestiging van zijn situatie overeenkomstig de genoemde bepalingen van richtlijn 2008/115 te verstrekken.